

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS IN EDUCATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-478-8-3>

TUTORING AS A NECESSARY CONDITION FOR LEARNING EFFICIENCY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ТЮТОРСТВО ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Gorban G. O. Горбань Г. О.

*Doctor of Psychology, Associate Professor,
Professor at the Department of Psychology
Zaporizhzhia National University
Zaporizhzhia, Ukraine*

*доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Актуальна ситуація сьогодення в освіті України вимагає активного задіяння здобутків не лише педагогічної, а значних напрацювань психологічної науки задля ефективного реформування освіти і збереження психічного здоров'я всіх її суб'єктів. Особливої уваги потребує вища освіта, коли молода людина набуває значної самостійності за недостатнього життєвого досвіду. Сьогоднішне домінування дистанційної освіти під час шкільного навчання, коли дитина спиралася на достатню увагу і підтримку з боку батьків, призводить до того, що перехід до нової системи відносин, яка притаманна закладам вищої освіти, зумовлює проблему адаптації здобувачів до цих нових відносин. Тут для молодої людини підвищуються вимоги щодо її відповідальності та необхідності самостійно долати власні проблеми та проблеми адаптації.

Декларування суб'єктності здобувача вищої освіти передбачає його свідомого цілепокладання відповідно до змісту навчання, сформованість його власної суб'єктності, самовизначеності стосовно професійного майбутнього. Тут можна зафіксувати складну психологічну проблему, яка, з одного боку, пов'язана з подоланням проблем адаптації, певною інфантильністю, недостатньою пізнавальною вмотивованістю здобувача освіти, а з іншого, складним травматичним досвідом воєнного часу.

Складність адаптації здобувачів в умовах дистанційного навчання за нової системи відносин у вищій спричинює необхідність певних організаційних рішень щодо психологічної допомоги та психологічного

супроводу освітнього процесу. Окремо необхідно загострити увагу на готовність закладів вищої освіти долати проблеми освітньої взаємодії з особами, які потребують особливих умов навчання, мають психологічні проблеми, фізичні та психологічні травми. Тривалість війни призводить до збільшення кількості здобувачів, які потребують системну психологічну й соціальну підтримку в процесі навчання.

Тут можна прогнозувати попит на персоналізований супровід-тьюторство як за умов навчання онлайн, так й аудиторного навчання в складних умовах сьогодення. Тьюторство не є інновацією в освітньому просторі. Саме індивідуальний психолого-педагогічний супровід, підтримка та співпраця здобувача освіти з тьютером. Саме його основним завданням є підтримка, яка враховує індивідуально-психологічні потреби під час організації учбової діяльності здобувача освіти, сприяння ефективній адаптації та вибудові екологічності всієї системи його навчання.

На нашу думку система соціальних відносин в сучасній вищій освіті потребує нового рівня психолого-педагогічного супроводу, який може забезпечити впровадження інституту тьюторства. Саме тьюторство має реалізувати психологічну складову вдосконалення освітнього процесу в складних умовах воєнної ситуації в державі та післявоєнного відновлення.

Сьогодні розроблено широке коло програм тьюторської підтримки здобувачів вищої освіти. Джон К. Хьюз [2] пов'язує впровадження тьюторства з розв'язанням проблем, коли багато молодих людей кидають навчання через різні труднощі та бар'єри на шляху набуття освіти. Ефективність тьюторської підтримки доводить у власному дослідженні Ченоа С. Вудс [4]. Результати дослідження методом ієрархічного лінійного моделювання впливу відносин між студентами та тьютерами доводять, що ці взаємозв'язки позитивно впливатиме на загальне ставлення здобувачів до навчання та закладу освіти. Цікавий огляд розробок віртуального тьюторства та коучингу пропонує Джей Ирби Беверли [3], він аналізує різноманіття підходів у редакційній статті журналу «Mentoring and Tutoring: Partnership in Learning», випуск якого повністю присвячений цій проблемі.

Узагальнення результатів вивчення ролі тьюторства як технології підвищення якості опанування змістом освіти свідчить про високу ефективність щодо зменшення нерівномірності отриманих результатів навчання серед здобувачів, підвищення екологічності освітньої взаємодії, позитивного впливу на збереження психічного здоров'я.

Ми погоджуємося з авторами дослідження [1], що неможливо забезпечувати високу якість навчання в односторонньо спрямованому процесі лише за умов концентрації уваги й методів освіти на врахуванні

якостей особистості, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та індивідуального профілю компетенцій. Тут має бути якісна, а не проголошена, інтеграція в усю систему освіти психологічного компоненту її забезпечення.

Інститут тьютерства сформує умови зменшення проблем перевантаження викладача додатковими видами діяльності, які реально потребують якісної психологічної підготовки з надання допомоги здобувачу. Саме тьютер, під час роботи з невеликими групами здобувачів, буде мати можливість забезпечувати супровід індивідуальної програми професійного становлення особистості з врахуванням її здібностей, інтересів, мотивів, а також створення умов щодо забезпечення ефективного й реального навчання. У цьому і може бути реалізовано студентоцентроване навчання. Такий розподіл функцій також вивільняє час науково-педагогічного працівника для творчості, вдосконалення змістів навчання, пошуку якісних форматів їх трансляції, підвищення кваліфікації та проведення наукових досліджень.

Отже, перманентне реформування освіти часто залишає поза увагою його психологічний контекст, неможливість ефективних змін без врахування психологічних здобутків, проведення психологічних досліджень та залучення відомих експертів з педагогічної та вікової психології. Важливим напрямом підвищення якості навчання є, на нашу думку, розвиток системи тьютерської допомоги в системі вищої освіти.

Література:

1. Совгіря С.М., Бабенко В.І., Грінко Р.М., Задворнова А.П., Прилуцький О.К., Сербін С. І. Студентоцентрованість як запорука формування нової моделі сучасної конкурентоспроможної медичної освіти. Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір, м. Полтава, 30 березня 2023 р. 238–239. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/20466>.

2. Hughes J. C. Student Tutoring and Student Mentoring. Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning. 1994. Volume 2, Issue 2. PP. 34-36. DOI : <https://doi.org/10.1080/0968465940020206>.

3. Irby B. J. Modeling virtual mentoring and/or coaching for teachers and leaders. Mentoring & Tutoring: Partnership In Learning, 2020, VOL. 28, NO. 3, 253–258. DOI : <https://doi.org/10.1080/13611267.2020>.

4. Woods Ch. S. Student–Mentor Relationships and Students' College Attitudes. Journal of Education for Students Placed at Risk (JESPAR). 2016. Volume 21, Issue 2. PP. 90-103. DOI: <https://doi.org/10.1080/10824669.2015.1127767>.